

færdeles Høfsyn til Giftenes relative Virkninger paa det døde og det levende Legeme.

Sjette Kapitel.

Om den almindelige Therapi mod Forgiftninger.

Den almindelige Behandling af Forgiftning er i den senere Tid bleven baade simplere og sikkrere. I det man løsrev sig fra Indbildningen om universelle Modgifte og mere fulgte den almindelige Therapies Grundsætninger, betragtede man rigtigheden Forgiftning som en Sygdom i den hele Organisme, hvorved især Symptomerne maatte komme i Betragtning, og erklærede kun saadanne Midler for Modgifte, der selv uden Skade tør tages i store Gaver. Kemien har især erhvervet sig den Fortjeneste at have gjort os bekendte med saadanne Midler, hvis Anvendelse dog kræver den største Forsigtighed og Omhu, at man ikke skal skade mere end gavne. Den vitale Proces tør aldrig betragtes som en ren kemist; en kemist Neutralisation af en Gift kan derfor ikke sikke mod dennes skadelige Indflydelse, og desuden kan den absorberes og ved Reaktionen i de angrebne Organer, hvor den neutrale Forbindelse dannes, frembringe en stærk Irritation eller andre konstitutionelle Symptomer. Neutraliseringen af Giften kan kun da tjene Lægen som den eneste Indikation, naar han med Bestemthed ved, hvilken Gift der er bleven tagen og naar han kaldes saa tidlig,

at denne endnu maa antages at være i ren Tilstand i Mæven og endnu ikke har frembragt sekundære Tilfælde.

Lægen maa, naar han kommer til, ikke lade noget Djeblig gaae ubenyttet hen og efterat have erkendiget sig om de Midler, der alt ere blevene anvendte, maa han strax forordne det Nødvendige og gribe til de Midler, der alt ere forhaanden; ogsaa maa han sørge for, at alle snevre Klædningsstykker løsnes og at den Syge bringes i et mageligt Leje.

Det første Djemed maa være saasnart som muligt igjen at skaffe Giften ud af Legemet. Er denne kun kommen paa Huden eller ind i en eller anden aaben Hulhed, maae strax Vaskninger og Indsprøjtninger af rensende, fortyndende, indhyllende Midler anvendes. Skulde Giften være kommen i et Saar, hvorefter der let og snart opstaaer en lokal inflammatorisk Svulst, Feber, Konvulsioner, Brækning, Afmagt, Raseu o. s. v., maa Giften saa hurtigt som muligt bortfjernes af Saaret eller idetmindste dens yderligere Virkninger forebygges. Saaret maa strax renses, helst med Askelud eller med salt Vand, og udsuges enten i nogle Tilfælde med Munden eller ved Blodkopper, eller ætzes ved Hjælp af Salmiakspiritus, Butyrum antimonii, det gloende Jern eller antændt Krudt. Man stryger Delen, hvor Saaret er, nedad imod Venerne, for at forsinke Blodets Løb til Hjertet og anlægger en Ligatur over Saaret. — Behandlingen af Indaandingen af giftige Lustarter maa stee med den største Forsigtighed, at ikke Ind-

aaendingen af de modvirkende Luftarter, f. E. af Ammoniak mod den saltsure, svovlsure og blaasure Luftart, ligeledes skal frembringe Skade ved at stee i en altfor koncentreret Tilstand eller i for stor Mængde. Den Luftart, der anvendes som Modgift, maa blandes med en behørig Mængde atmosfærisk Luft. — Er Giften kommen ned i Mave, og er der ikke gaaet saa lang Tid hen, at man kan antage, den alt har naaet ned i Larmene eller er bleven absorberet, saa maa, forudsat, at Giften ikke selv frembringer Brækning, denne tilvejebringes og et stærkere eller svagere Brækmiddel vælges i Forhold til Individets Legemsbeskaffenhed og de tilstedeværende Symptomer, dog helst *Specacuanna*, da Bræksteinen let kunde føre Inflammationen, eller ved at virke laryerende bringe Giften længere ned i Larmene. Er Munden krampagtigen tillukket, maa man indsprøjte Brækmidlet gennem et Rør, bragt ind i Næsen. Men tør intet Brækmiddel gives paa Grund af alt opstaaet Inflammation, eller bliver det formedelst Mavens tilintetgjorte Irritabilitet og Sensibilitet uden Virkning, eller kan Individet allerede ikke længere synke, maa man søge at udtømme Giften paa en mekanisk Maade eller udpumpe den (især ved *Reads* Mavepumpe). Er intet Brækmiddel forhaanden, og er det en ætsende Gift, der er bleven tagen, er det bedst at lade driske en stor Mængde lunken Vand eller en slimig Bædste (s. neden), og bevirke Brækning ved at pirre Svælget med en

Pennesjer. Før og efter Brækningen maa man søge at fortynde og indhulle den Del deraf, der endnu er tilbage. Dette skeer hensigtsmæssigen ved Vand, Melk (der især passe mod ætsende Gifte og ved at gives i meget stor Mængde kunne tjene som Brækmidler ved at udvide Maben), Vand, blandet med Ggehvide, med Honning, Mandelmelk, Oplosninger af arabisk Gumi, af Husblas, Afkog af Althea-Rod, Sago, Riis, Byg, Havre, Salep, Hørfrø, Kartoffelstivelse, Hvede o. s. v. Disse kunne og gives i Lavements, for at mildne Irritationen der. Olie og Fedt ere før blevene roste meget, men tør ikke anvendes hvor man vil neutralisere Giften ved kemiske Midler, eller ved Forgiftninger med Bly eller Kobber, da disse Metaller opløse sig deri; derimod ere de gode mod skarpe Plantegifte. Ikke heller passer Sæbe vand mod de ætsende Alkalier.

Først, naar Symptomer opstaae, der tyde hen paa Gifstens Udbredelse til Tarmkanalen, f. E. gentagne flydende Stolgange, idelig Trang til at gaae til Stols, Meteorismus, heftige Smerter over hele Underlivet o. s. v., maae Afføringsmidler, men kun de mildere, bruges, (saasom amerikansk Olie) og slimige Lavements, hvilke sidstnævnte tillige mildne den i de nederste Tarme tilstedeværende Irritation. — Paa samme Tid maa man tage tilbørligt Hensyn til Blodumløbet og Andedrettet, hvis Incitation især er nødvendig ved Forgiftninger med narkotiske Gifte. Binduerne i Bærelset maae derfor aabnes, eller Individet bringes ind i et

rent luftigt Værelse eller om Sommeren i det Friske. Patienten maa besprænges med koldt Vand og i fornødent Fald blæses Luft ind i hans Lunger eller foretages en kunstig Udsugning af Luften i Lungerne, hvorved baade Luftrørene befries fra Slim og Lungerne inciteres til Indaanding. For atter at bringe Blod-omløbet i behørig Gang, medvirke Blodansamlinger og frigjøre Hjernen, maae anvendes Friktioner af Legemet med Haanden, med uldne Tøjer eller med en Børste, Aareladninger, kolde Begyndninger og Omslag, deriverende Midler, irriterende Lavements og Bade. Derefter maa man søge at forebygge de sekundære Følger af Forgiftningen. I Forhold til Ovenstaaende passe da Aareladninger eller inciterende eller frampestillende Midler.

Anden Afdeling.

Om Forgiftning ved de forskjellige enkelte
Klasser af Gifte.

Skulde vi tage Hensyn til hvad der berettes om Gifte af ældre Digtere og Historieffrivere, saa maatte, uagtet det allerede temmelig store Antal, dog endnu mange flere Substanser og Stoffer regnes der-til; men de Beretninger om Gifte, som meddeles os fra ældre Dage, bære ikke alene et tydeligt Præg af